

Pismenost o duševnem zdravju, izgorelost in iskanje informacij: Kaj pravijo anketni rezultati?

Adela Černigoj

Iskanje informacij

Pismenost o duševnem zdravju

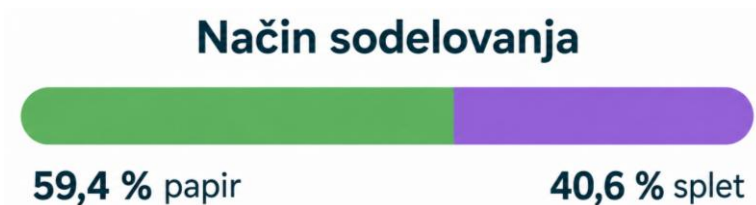
Izgorelost

OPOLJA
MŌČI

Kako smo zbirali podatke?

 Časovno obdobje zbiranja podatkov: julij 2025 – julij 2026

 Anketa: spletna in tiskana oblika

 Način vzorčenja: priročno vzorčenje
spletne platforme, različne mreže, anketiranje na javnih dogodkih
namenjenih kmetom (npr. kmetijski sejmi)

*NI REPREZENTATIVEN SLOVENSKI VZOREC

Kdo je sodeloval v raziskavi?

803

udeležencev

42,5

povprečna starost (leta)

razpon: 15–83 let

Spol

60,5 % žensk

39,5 % moških

Kraj bivanja

69,3 % podeželje

30,7 % mesto

Status kmetovanja

51,1 % osebe, ki kmetujejo

48,9 % osebe, ki ne kmetujejo

Socialno-ekonomski status

6,3 % slab

49,9 % povprečen

43,8 % dober

Izkušnje s težavami v duševnem zdravju

27,1 % osebna izkušnja

33,8 % izkušnja pri bližnjem

39,1 % brez izkušnje

Kaj je pismenost o duševnem zdravju?

Pismenost o duševnem zdravju vključuje različna znanja, prepričanja in spretnosti, povezane z duševnim zdravjem.

Znanje o duševnem zdravju

Razumevanje duševnega zdravja in težav

Prepričanja in stereotipi

Odnos do ljudi z duševnimi težavami

Iskanje pomoči

Poznavanje možnosti strokovne podpore

Samopomoč

Poznavanje načinov skrbi za lastno duševno zdravje

Kdo poroča o višji pismenosti o duševnem zdravju?

Ženske

Višja pismenost o duševnem zdravju kot pri moških

Osebe, ki ne kmetujejo

Višja pismenost o duševnem zdravju kot pri osebah, ki kmetujejo

Višji SES

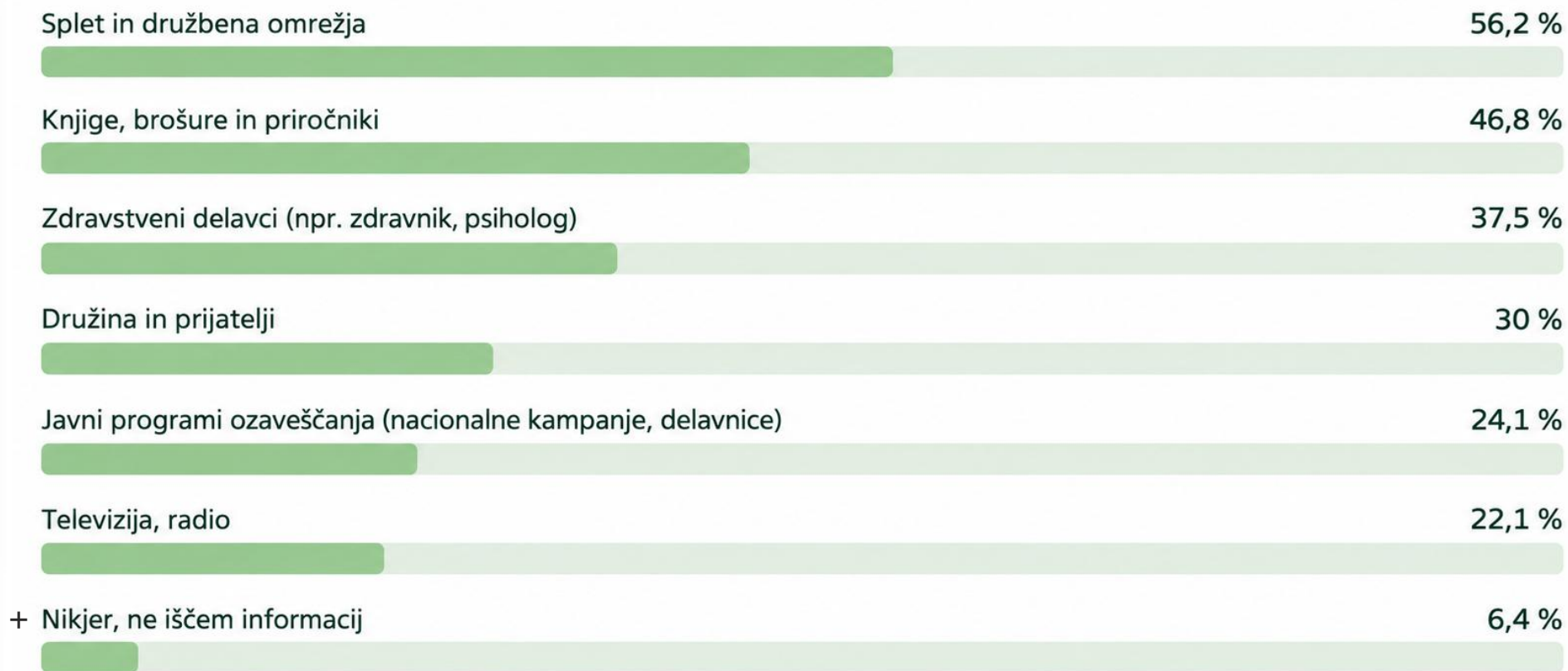
Višja pismenost o duševnem zdravju

? *Kaj pa izobrazba in kdaj bivanja (mesto/podeželje)?*

Razlike so se pokazale pri začetnih primerjavah, vendar niso bile več statistično značilne ob upoštevanju drugih dejavnikov.

Kje najpogosteje pridobivamo informacije o DZ?

Na voljo 6 različnih virov, udeleženci so lahko izbrali več možnosti:

i 35,8 % udeležencev je izbralo samo en vir informacij.

Ali vsi iščemo informacije na enak način?

SKUPINA 1:

*Iskalci z ožjim
naborom virov*

56.8 %

- Značilna manjša uporaba različnih virov
- Izstopa uporaba spleta in družbenih omrežij

SKUPINA 2:

*Iskalci iz različnih
virov*

26.0 %

- kombiniranje različnih informacijskih virov
- Izstopa uporaba spletnih in pisnih virov

SKUPINA 3:

*Iskalci, usmerjeni k
zdravstvenim delavcem*

17.2 %

- Izrazitejša osredotočenost na zdravstvene strokovnjake
- Bolj selektivni iskalci

Katere značilnosti se povezujejo z določenim tipom iskanja informacij?

SKUPINA 1:

Iskalci z ožjim naborom virov

56.8 %

SKUPINA 2:

Iskalci iz različnih virov

26.0 %

SKUPINA 3:

Iskalci, usmerjeni k zdravstvenim delavcem

17.2 %

Spol

Ženske so imele v primerjavi z moškimi večjo verjetnost pripadnosti:

- ✓ Iskalci iz različnih virov
- ✓ Iskalci, usmerjeni k zdravstvenim delavcem

Glede na skupino iskalcev z ožjim naborom virov.

Ukvarjanje s kmetijstvom

Osebe, ki kmetujejo, so imele v primerjavi z osebami, ki ne kmetujejo, večjo verjetnost pripadnosti:

- ✓ Iskalci z ožjim naborom virov

Glede na drugi dve skupini iskalcev.

Način izpolnjevanja ankete

Udeleženci, ki so anketo izpolnili prek spleta, so imeli v primerjavi s tistimi, ki so jo izpolnili na papirju, večjo verjetnost pripadnosti:

- ✓ Iskalci iz različnih virov
- ✓ Iskalci, usmerjeni k zdravstvenim delavcem

Glede na skupino iskalcev z ožjim naborom virov.

Kdo poroča o višji stopnji izgorelosti?

Ženske

Višja izgorelost kot pri moških

Mlajši

Višja izgorelost kot pri starejših

Nižji SES

Najmočnejši napovednik izgorelosti

? *Kaj pa izobrazba in kdaj bivanja (mesto/podeželje)?*

Nista bila statistično značilna napovednika izgorelosti ob upoštevanju drugih dejavnikov.

Kdo poroča o višji stopnji izgorelosti?

Splošna izgorelost

Osebe, ki kmetujejo 2,30

Osebe, ki ne kmetujejo 2,40

Povprečni rezultat na lestvici 1–5

Skupini sta si bili glede splošne izgorelosti precej podobni.

Posamezne dimenzije izgorelosti

Kognitivne težave

Osebe, ki kmetujejo 2,16

Osebe, ki ne kmetujejo 2,35

Psihološka stiska

Osebe, ki kmetujejo 2,41

Osebe, ki ne kmetujejo 2,74

Brez statistično značilnih razlik:

- Izčrpanost
- Mentalna odtujenost
- Čustvene težave
- Psihosomatske težave

KAJ NAM TI REZULTATI SKUPAJ POVEDO?

.....

PISMENOST O DUŠEVNEM ZDRAVJU: moški, kmetje in osebe z nižjim SES so v povprečju dosegali nižje rezultate.

ISKANJE INFORMACIJ: moški in kmetje so imeli večjo verjetnost pripadati skupini iskalcev, ki uporablja ožji nabor virov.

IZGORELOST: ženske, mlajši in osebe z nižjim SES so v povprečju dosegali višje rezultate. Razlike med kmeti in ne-kmeti so bile majhne.

Kaj to pomeni za prakso?

Informacije o duševnem zdravju moramo prilagoditi različnim skupinam prebivalstva – njihovim potrebam, značilnostim in načinom iskanja informacij.

.....

HVALA ZA POZORNOST

.....

Sofinancer
projekta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
